
Το πολύγλωσσο γλωσσάριο για την ελληνική κρίση

(The Greek Crisis Multilingual Term Project - GCMTP):

Ζητήματα ετερογένειας, διαθεματικότητας και απόδοσης για τα ζεύγη γλωσσών ελληνικά-γερμανικά και ελληνικά-γαλλικά

Olaf Immanuel Seel

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

olaf.imm.seel@gmail.com

Μαβίνα Πανταζάρα

Πανεπιστήμιο Αθηνών

mavinap@frl.uoa.gr

Δομή της παρουσίασης

- Εισαγωγή
- Θεωρητικό πλαίσιο
- Συλλογή του ορολογικού υλικού
- Σύσταση του ορολογίου
- Σχηματισμός και προέλευση των ελληνικών όρων
- Μεταφραστικά ισοδύναμα (γερμανικά, γαλλικά)
- Παραδείγματα από κείμενα
- Συνώνυμοι όροι
- Συμπεράσματα-προοπτικές

Πρώτα βήματα

- Μάθημα ορολογίας της γερμανικής κατεύθυνσης του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Μετάφραση-Μεταφρασεολογία» του ΕΚΠΑ (2011-2013)
- Ξεκίνησε με το ζεύγος γλωσσών γερμανικά / ελληνικά
- Τώρα περιλαμβάνει συνολικά επτά γλώσσες:
 - ελληνική, γερμανική, αγγλική, γαλλική, ιταλική, ισπανική, τουρκική

Θεωρητικό πλαίσιο

- Λεξικογραφική λειτουργική θεωρία (βλ. Bergenholtz & Nielsen 2006, Bergenholtz & Tarp 2010)
- Βασικός στόχος του έργου: να δημιουργηθεί πρωτίστως ένα χρηστικό εργαλείο για ελληνόφωνους μεταφραστές και διερμηνείς, επαγγελματίες ή σπουδαστές
- Δυνατότητα πολλαπλής κατευθυντικότητας
- Ηλεκτρονικό / διαδικτυακό

Συλλογή του ορολογικού υλικού

□ Πηγές:

- πρωτογενείς (άρθρα, κείμενα, βιβλία)
- δευτερογενείς (λεξικά, γλωσσάρια, έργα αναφοράς)

□ Κριτήρια επιλογής πηγών:

- αξιοπιστία πηγής
- πρόσφατη δημοσίευση
- θεματική συνάφεια (οικονομική κρίση στην Ελλάδα)

Συλλογή του ορολογιικού υλικού

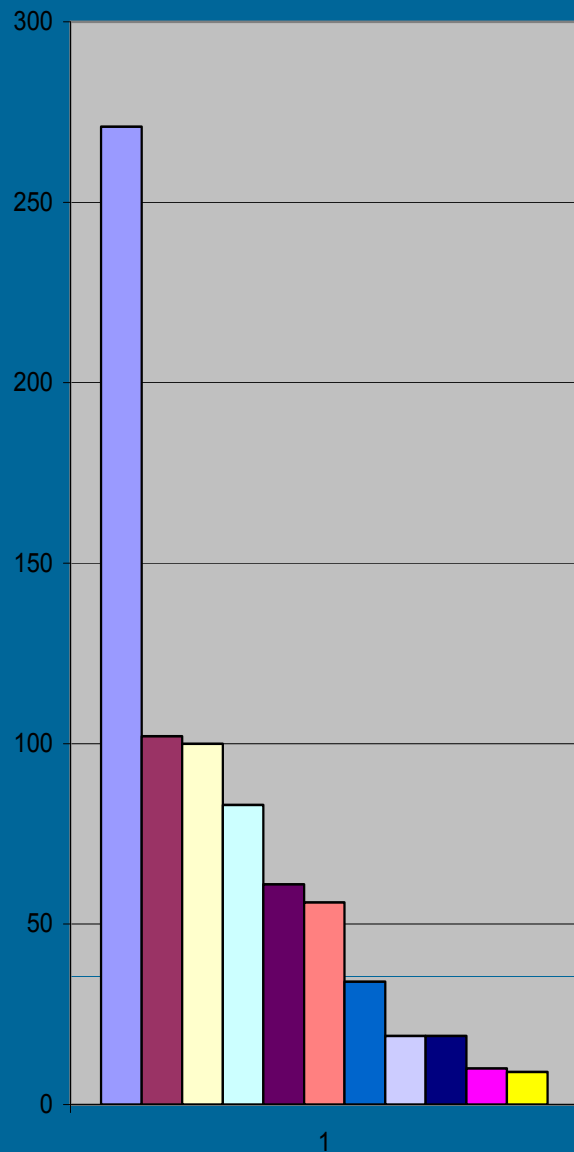
- Πρωτογενείς πηγές:
 - ο ειδησεογραφικά κείμενα, έντυπος και ηλεκτρονικός οικονομικός και πολιτικός τύπος στην ελληνική και γερμανική
 - ο ηλεκτρονικές σελίδες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 - ο ηλεκτρονικές σελίδες του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου
 - ο ηλεκτρονικές σελίδες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
 - ο κείμενα των δύο μνημονίων για την Ελλάδα και των μεσοπρόθεσμων προγραμμάτων

Συλλογή του ορολογικού υλικού

- Δευτερογενείς πηγές:
 - IATE
 - γλωσσάρια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
 - γλωσσάρια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
 - «Κρίσης Λεξιλόγιο» (2011) του Γ. Βαρουφάκη

Σύσταση του ορολογίου

- Μέγεθος: μέχρι στιγμής 764 όροι
- Χαρακτηριστικό: διαθεματικότητα
- Σύνολο: έντεκα (11) θεματικά πεδία

- Οικονομικοί όροι 35,47% π.χ. GR σπιράλ μισθών-τιμών, DE Lohn-Preis-Spirale, FR spirale inflationniste
- Τραπεζικοί όροι 13,35% π.χ. GR ίδιες κεφαλαιακές απαιτήσεις, DE Eigenkapitalanforderungen, FR exigences de fonds propres
- Πολιτικοί όροι 13,08% π.χ. GR τρικομματική κυβέρνηση, DE Drei-Parteien-Regierung, FR gouvernement tripartite
- Χρηματοπιστωτικοί όροι 10,86% π.χ. GR πιστωτικό ασφάλιστρο κινδύνου, DE Kreditrisikoprämie, FR prime de risque de crédit
- Δημοσιονομικοί όροι 7,98% π.χ. GR ιδιωτικοποίηση των κρατικών επιχειρήσεων, DE Privatisierung von Staatsunternehmen, FR privatisation des entreprises publiques
- Όροι της ΕΕ 7,33% π.χ. GR ευρωπαϊκή ομπρέλα διάσωσης, DE Euro-Rettungsschirm, FR plan de sauvetage de l'euro
- Όροι της δημόσιας διοίκησης 4,45% π.χ. GR συγχωνεύσεις δημόσιου τομέα, DE Fusionen im öffentlichen Sektor, FR fusions dans le secteur public
- Διεθνείς οργανισμοί 2,48% π.χ. GR Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), DE Internationaler Währungsfonds (IWF), FR Fonds monétaire international (FMI)
- Χρηματιστηριακοί όροι 2,48% π.χ. GR ασφάλιστρα αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (CDS), DE Credit Default Swaps (CDS), FR swap sur défaillance de crédit
- Νομικοί όροι 1,30% π.χ. GR ελαστικοποίηση του εργατικού δικαίου, DE Deregulierung des Arbeitsrechts, FR libéralisation de la législation du travail
- Κοινωνιολογικοί όροι 1,17% π.χ. GR εργασιακή ειρήνη, DE Arbeitsfrieden, FR paix sociale

Οι ελληνικοί όροι: σχηματισμός και προέλευση

- Ως προς τη μορφή:
 - μονολεκτικοί (απλοί ή σύμπλοκοι) όροι:
 - μνημονιακός (<μνημόνιο), τροϊκανός (<Τρόικα)
 - αντι-μνημονιακός, απο-πληθωρισμός, ανα-κεφαλοποίηση
 - ευρω-ομόλογο, πτωχο-τραπεζοκρατία, τιτλο-ποίηση, νεο-άστεγος
 - πολυλεκτικοί (σύμπλοκοι) όροι:
 - επίθετο+ουσιαστικό: πιστωτική ασφυξία, δημοσιονομικό έλλειμμα
 - ουσιαστικό+ουσιαστικό (σε γεν.): πολιτική λιτότητας, καταγγελία του μνημονίου
 - επίθετο+ουσιαστικό+ουσιαστικό (σε γεν.): ενιαίος φόρος ακινήτων
 - επίθετο+επίθετο+ουσιαστικό: Τοπική Εναλλακτική Μονάδα (TEM)
 - ουσιαστικό+πρόθεση+ουσιαστικό: έξοδος από την ευρωζώνη
 - και λοιποί σχηματισμοί: κίνημα «Δεν Πληρώνω»

Οι ελληνικοί όροι: σηματισμός και προέλευση

- Ως προς την προέλευση:
 - χρήση υπάρχουσών μορφών (διαθεματικός δανεισμός, οροποίηση)
 - όροι προ κρίσης
 - π.χ. ομάδα κρούσης, δανειακή σύμβαση
 - λέξεις γενικής γλώσσας με νέο περιεχόμενο
 - π.χ. δόση [πακέτου στήριξης], οι Αγανακτισμένοι, κούρεμα [του χρέους], διαθεσιμότητα [δημόσιων υπαλλήλων], Οβολός, Φασούλι
 - διαγλωσσικός δανεισμός
 - άμεσα δάνεια από την αγγλική
 - π.χ. *spread, credit default swap, PSI*
 - έμμεσα/μεταφραστικά δάνεια από την αγγλική
 - π.χ. φούσκα των ακινήτων, τοξικά ομόλογα, πιστωτική ασφυξία, αγορά αρκούδων/ταύρων, γκελ της νεκρής γάτας
 - νεοόροι ή νεολογισμοί:
 - νέες λεξικές συνάψεις
 - π.χ. το χαράτσι της ΔΕΗ, λίστα Λαγκάρντ, συνταξιούχος-φάντασμα, εργάτες νομάδες, κόκκινα δάνεια, δημοσιονομική εξυγίανση
 - άπαξ νεολογισμοί, τίτλοι βιβλίων κτλ.
 - π.χ. πτωχο-τραπεζοκρατία / *bankruptocracy*, το δόγμα του σοκ

Μεταφραστικά ισοδύναμα

- Γλώσσα αφετηρίας δημιουργίας των όρων: αγγλική, ελληνική
- Οι μηχανισμοί δημιουργίας ή απόδοσης όρων στις διάφορες γλώσσες είναι, λίγο πολύ, κοινοί και παράλληλοι:
 - δανεισμός: άμεσα ή έμμεσα/μεταφραστικά δάνεια
 - περιφραστική απόδοση/προσαρμογή
 - μεταγραμματισμός
- Ως προς τη σύσταση:
 - όροι με αγγλικά οροστοιχεία
 - όροι με κύρια ονόματα
 - όροι με ακρώνυμα
 - όροι με διεθνή συμφύματα

Μεταφραστικά ισοδύναμα

	GR	DE	FR	EN
Άμεσα δάνεια (από αγγλ.)	spread, bank run, PSI, CDS	spread, bank run, PSI, CDS	spread, bank run, PSI, CDS	spread, bank run, PSI, CDS
Έμμεσα δάνεια	<ul style="list-style-type: none"> ■ σκιώδες τραπεζικό σύστημα ■ ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών ■ αναδιάρθρωση χρέους ■ συνταξιούχος φάντασμα 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Schattenbankensystem ■ Rekapitalisierung von Banken ■ Schuldenrestrukturierung ■ Phantomrentner 	<ul style="list-style-type: none"> ■ système bancaire de l'ombre ■ recapitalisation des banques ■ restructuration de la dette ■ retraité fantôme 	<ul style="list-style-type: none"> shadow bank system bank recapitalisation debt restructuring phantom pensioners
Μεταγραμματισμός (από ελλ.)	<ul style="list-style-type: none"> ■ Αγανακτισμένοι ■ κίνημα «δεν πληρώνω» ■ φακελάκι 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 'Aganaktismenoi' ■ Bewegung „Den plirono“ ■ 'Fakelaki' 	<ul style="list-style-type: none"> ■ « Aganaktismenoi » ■ mouvement « Den plirono » ■ «fakelaki» 	<ul style="list-style-type: none"> ■ [indignant protesters] ■ 'DEN PLIRONO' movement ■ "fakelaki"-bribe
Περιφραστικές αποδόσεις/προσαρμογές	<ul style="list-style-type: none"> ■ Αγανακτισμένοι 	<ul style="list-style-type: none"> ■ die "empörten Bürger" des Syntagma-Platzes 	<ul style="list-style-type: none"> ■ le mouvement des Indignés en Grèce 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 2011 Greek protesters cf. Indignados

Μεταφραστικά ισοδύναμα

	GR	DE	FR	EN
Όροι με αγγλικά οροστοιχεία	<ul style="list-style-type: none"> ■ κανόνας του “no bail-out” ■ dumping μισθών 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ‘No bailout-Klausel’ ■ Lohndumping 	<ul style="list-style-type: none"> ■ règle du « no bail-out » ■ dumping des salaires 	<ul style="list-style-type: none"> ■ no bail-out clause ■ wage dumping
	<ul style="list-style-type: none"> ■ δείκτης Doing Business / δείκτης επιχειρηματικού περιβάλλοντος 	<ul style="list-style-type: none"> ■ “Ease of Doing Business”-Index 	<ul style="list-style-type: none"> ■ indice de la facilité de faire des affaires 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ease of Doing Business index
Όροι με κύρια ονόματα	<ul style="list-style-type: none"> ■ σύστημα Ponzi ■ σύστημα σταθερών ισοτιμιών του Μπρέτον Γουντς 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ponzi-Spiel ■ Bretton-Woods-System 	<ul style="list-style-type: none"> ■ chaîne de Ponzi ■ Système de Bretton Woods 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ponzi scheme ■ Bretton-Woods system
Όροι με ακρώνυμα	<ul style="list-style-type: none"> ■ πριμοδότηση CDS ■ σύμβαση αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου ■ ακάλυπτες συμβάσεις αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CDS-Prämie ■ CDS-Kontrakt ■ ‘Nackte’ CDS 	<ul style="list-style-type: none"> ■ prime de CDS ■ contrat de CDS ■ CDS à nu 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CDS premium ■ CDS contract ■ naked CDS
Όροι με διεθνή συμφύματα	<ul style="list-style-type: none"> ■ ευρωμόλογο ■ ευρωσκεπτικισμός 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Euro-Anleihe ■ Euroskepsis 	<ul style="list-style-type: none"> ■ euro-obligation ■ euroscepticisme 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Eurobond ■ euroscepticism

Παραδείγματα από τα κείμενα

■ Προσθήκη επεξήγησης

- [FR] *le refus collectif des gens à payer la taxe supplémentaire imposée sur les biens immobiliers (haratsi) / la troïka, ne veut pas annuler la taxe foncière, le fameux haratsi, que les Grecs payent en même temps que leur note d'électricité / “charatsi” (taxe immobilière intégrée aux factures d'électricité)*
- [DE] *‘Charatsi’, also eine außerordentliche Sonderabgabe auf elektrifizierte bebaute Flächen.*

■ Παράθεση αγγλικού όρου

- [FR] *Nous allons assister à un rétrécissement général du crédit, un « credit crunch ».*
- [DE] *Es muss ein Schuldenschnitt, ein so genannter “Haircut” vorgenommen werden.*
- [FR] *Certains produits de placement, tels les produits de gestion alternative et les fonds de couverture (hedge funds), pourraient être considérés pourraient être considérés dans une classe d'actifs distincte.*
- [DE] *Immobilienfinanzierung wird durch Verbriefung (Securisation) leicht gemacht*

Παραδείγματα από τα κείμενα

- Παράθεση ακρωνύμου στην ίδια γλώσσα
 - [FR] *Le développement d'un marché de titres adossés à des actifs (TAA) est une autre solution*
 - [DE] *Die Pläne für einen Europäischen Wirtschaftsfonds (EWF) sorgen für Streit.*
- Παράθεση αγγλικού ακρωνύμου
 - [FR] *l'Autorité Européenne des Marchés Financiers (ESMA) a publié le 12 novembre 2012 ses recommandations pour la clôture des comptes 2012*
 - [DE] *Die variable Hypothek (auch: ARM) hat keine fixe Laufzeit und ist in der Regel auf sechs Monate kündbar*
- Παράθεση ελληνικού ακρωνύμου (με μεταγραμματισμό)
 - [FR] *Un accord a été signé le 28 juin entre Cosco et le président de l'organisme du port du Pirée (OLP).*
 - [DE] *Die griechische Regierung bringt diverse ausgewählte Allgemeinnützige Staatsbetriebe (DEKO) und staatliche Immobilien zum Verkauf.*

Συνώνυμοι όροι

- Πολλαπλές λεξικές μορφές για την κατασήμενση της ίδιας έννοιας
- Οι όροι που καταγράφηκαν ως συνώνυμοι μπορεί να διαφέρουν μεταξύ τους ως προς την προέλευση, χρήση, συχνότητα, μορφή και βαθμό παγίωσης.
- Ο συνώνυμος όρος μπορεί να είναι:
 - άμεσο δάνειο από την αγγλική
 - ακρώνυμο (στην ίδια γλώσσα ή όχι)
 - εναλλακτική απόδοση (με μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό παγίωσης)
 - εναλλακτική απόδοση (ενίστε με υφολογική διαφοροποίηση)

Συνώνυμοι όροι

Ο συνώνυμος όρος μπορεί να είναι:	GR	DE	FR
Άμεσο δάνειο από την αγγλική	1. επισφαλές ομόλογο με υψηλή απόδοση 2. junk bond	1. Schrottanleihe 2. junk bond	1. obligation pourrie 2. junk bond
Ακρώνυμο	1. Ασφάλιστρα αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου 2. CDS	1. Credit Default Swaps 2. CDS	1. couverture de défaillance 2. swap sur défaillance de crédit 3. CDS
Ακρώνυμο (οργανισμοί)	1. Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας για την Ελλάδα 2. HFSF	1. Griechischer Stabilitätsfond 2. HFSF	1. Fonds hellénique de stabilité financière 2. FHSF 3. HFSF
	1. Ελληνικά Ταχυδρομεία 2. ΕΛΤΑ	1. Griechische Postgesellschaft 2. ELTA	1. Poste hellénique 2. ELTA
Εναλλακτική απόδοση (με μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό παγίωσης)	1. δυσλειτουργία της αγοράς 2. αποτυχία της αγοράς 3. ανεπάρκεια της αγοράς	1. Marktversagen 2. Fehlfunktion des Marktes	1. défaillance du marché 2. dysfonctionnement du marché 3. mauvais fonctionnement du marché 4. carence du marché 5. inefficacité du marché
Εναλλακτική απόδοση (με μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό υφολογικής διαφοροποίησης)	1. Έκτατο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ) 2. χαράτσι της ΔΕΗ	1. 'Charatsi' 2. außerordentliche Sonderabgabe auf elektrifizierte bebaute Flächen	1. "charatsi" 2. taxe immobilière intégrée aux factures d'électricité
Εναλλακτική απόδοση (με διαφοροποίηση ως προς το ύψος και την εννοιακή διαφάνεια)	1. καθοδική πορεία του χρηματιστηρίου 2. αγορά αρκούδων	1. Abwärtstrend an der Börse 2. Bärenmarkt	1. marché baissier 2. marché de l'ours

Συμπεράσματα και προοπτικές

- Κύρια χαρακτηριστικά του ορολογίου της ελληνικής κρίσης:
 - διαρκής εμπλουτισμός, δημιουργία νεολογισμών, διεθνοποίηση όρων (μέσω της αγγλικής), έλλειψη παγίωσης και τυποποίησης
- Ιδιαιτερότητες και δυσκολίες:
 - κάθε επιμέρους θεματικό πεδίο έχει τη δική του υπογλώσσα με τα δικά της χαρακτηριστικά η καθεμία (π.χ. οικονομική, νομική κτλ.) και απαιτεί εξειδίκευση
- Εμπλουτισμός και προέκταση

Σας ευχαριστούμε!